

XI Regionalny Konkurs Drużynowy z Chemii dla Szkół Ponadgimnazjalnych FINAŁ

ZADANIE 1. ZADANIA OBLICZENIOWE (12 punktów)

We wszystkich zadaniach obliczeniowych jasno i przejrzysto opisz Twój tok rozumowania.

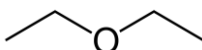
- Oblicz pH roztworu kwasu solnego, jeżeli 20 cm³ jego roztworu wystarczyło do całkowitego rozтворzenia 0,24 mg magnezu.
- Oblicz entalpię reakcji: $2 \text{CH}_4 \rightarrow \text{C}_2\text{H}_2 + 3 \text{H}_2$ znając entalpię tworzenia CH_4 (-74,6 kJ/mol) oraz entalpię tworzenia C_2H_2 (228,2 kJ/mol).
- Oblicz ile gramów chloru w postaci jonów znajduje się w 250 cm³ roztworu chlorku manganu(II) o stężeniu 0,25 mol/dm³.
- Oblicz stosunek molowy magnezu do cynku w stopie, jeżeli w reakcji 21,9 g tego stopu z mocnym kwasem powstało 8,96 dm³ wodoru.

Masy atomowe [g/mol]: H - 1, C - 12, Mg - 24, Cl - 35,5, Mn - 55, Zn - 65.

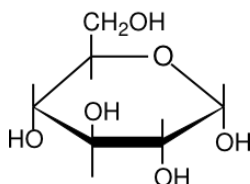
ZADANIE 2. ORGANICZNA PRAWDA I FAŁSZ (10 punktów)

Poniżej znajduje się 10 stwierdzeń dotyczących chemii organicznej. Należy zdecydować, czy stwierdzenie to jest prawdziwe, czy fałszywe. Za każdą prawidłową odpowiedź otrzymacie 1 punkt, za błędną odpowiedź odejmowany jest 1 punkt, możecie jednak odpowiedzieć „NIE WIEM” – wtedy otrzymacie 0 punktów za dane stwierdzenie.

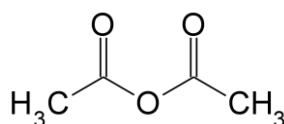
- W cząsteczce aldehydu benzoowego wszystkie atomy węgla leżą w jednej płaszczyźnie.
- Łączna masa atomów tworzących wiązanie peptydowe wynosi 44u.
- W cząsteczce etylenu występuje tylko jedno wiązanie typu pi (π).
- Kwas mlekowy jest kwasem dikarboksylowym.
- Przedstawiony poniżej wzór jest wzorem eteru.

- Wodny roztwór glicyny barwi papierek wskaźnikowy na czerwono.
- Przedstawiony poniżej wzór jest wzorem Hawortha

- Produktem reakcji etanolu z kwasem solnym w obecności ZnCl_2 jest eten.
- Bezwodnik kwasu etanowego ma wzór:

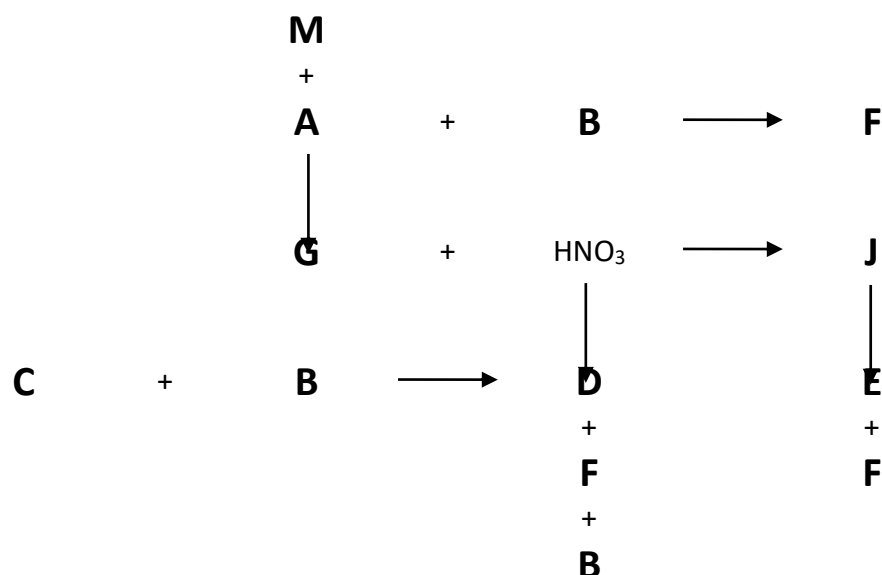
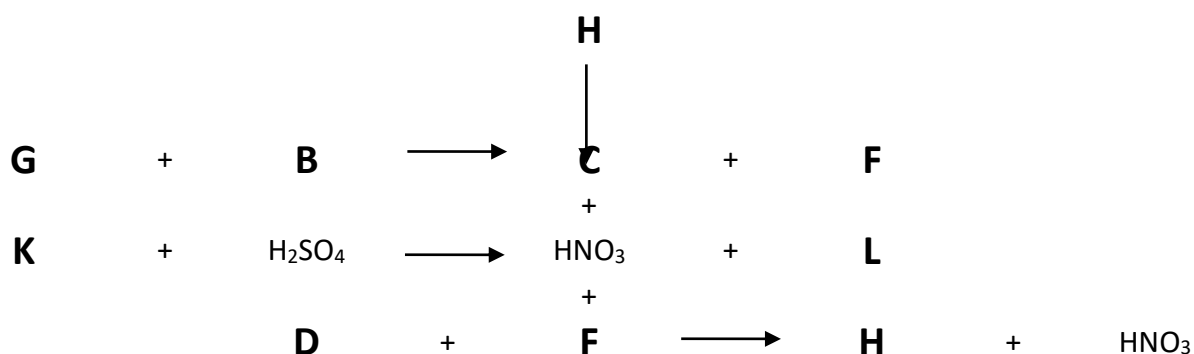
- W wyniku reakcji benzenu z kwasem siarkowym(VI) powstaje m.in. $\text{C}_6\text{H}_5\text{SO}_3\text{H}$.

ZADANIE 3. PODWÓJNY CHEMOGRAF (12 punktów)

Podaj wzory sumaryczne i nazwy systematyczne substancji: A, B, C, D, E, F, G, H, J, K, L i M. Chemograf nie uwzględnia współczynników stechiometrycznych.

Informacje dodatkowe:

- reakcja " $M + A \rightarrow G$ " to proces technologiczny (metoda Habera i Boscha) zachodzący pod dużym ciśnieniem i w obecności katalizatora,
- reakcja " $J \rightarrow E + F$ " to reakcja rozkładu zachodząca w temperaturze 250°C ,
- katalizatorem reakcji " $G + B \rightarrow C + F$ " jest platyna,
- reakcja " $\text{HNO}_3 \rightarrow D + F + B$ " przebiega powoli, ale światło przyspiesza tę reakcję,
- reakcja " $K + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{HNO}_3 + L$ " to dawna metoda otrzymywania kwasu azotowego(V) z saletry chilijskiej, substraty reagują w niej w proporcji molowej 1:1.

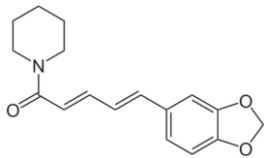
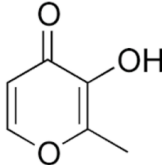
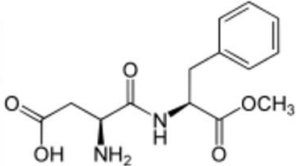
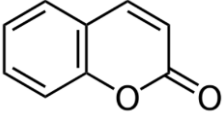
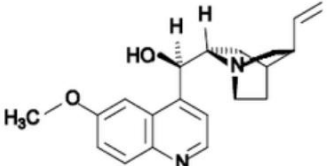

ZADANIE 4. WYKREŚLANKA (7 punktów)

W poniższym diagramie ukryliśmy 5 haseł - nazw związków organicznych. Hasła wpisane są poziomo od lewej do prawej w poszczególnych wierszach. Odnajdź wszystkie hasła i dopasuj do nich wzory strukturalne wraz z opisami. Następnie wykreśl te hasła z diagramu - litery, które pozostaną wtedy w diagramie utworzą hasło - zapisz je oraz dopasuj do niego wzór.

B	A	S	P	A	R	T	A	M
O	P	I	P	E	R	Y	N	A
K	U	M	A	R	Y	N	A	M
B	I	C	H	I	N	I	N	A
K	O	L	M	A	L	T	O	L

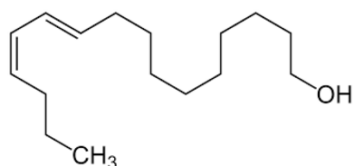
Wzory związków oraz opisy do haseł w diagramie:

	Alkaloid, występuje w wierzchniej warstwie owoców czarnego pieprzu.
	Składnik zapachu karmelu, pieczywa i waty cukrowej, stosowany jako środek wzmacniający smak.
	Związek stosowany jako sztuczny środek słodzący.
	W hydrolizie enzymatycznej rozkłada się na glukozę i wolne kwasy kumarynowe, w wyniku czego wyzwała się przyjemny i charakterystyczny zapach siana
	Substancja, którą można otrzymać z kory pewnego drzewa, występuje w napojach typu tonik. Można się na nią natknąć również w powieści "W pustyni i w puszczy" Henryka Sienkiewicza.

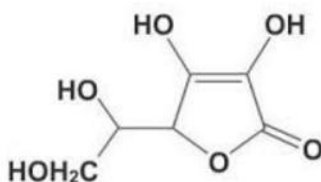
Hasło: _____

Wzór substancji będącej rozwiązaniem diagramu:

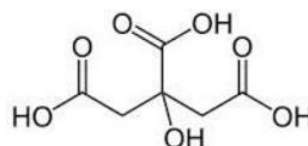
a)

b)

c)

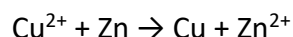

ZADANIE 5. OBLICZENIOWE ZADANIE PROBLEMOWE (3 punkty + nagroda specjalna)

Na pewnej próbnej maturze wykorzystano zadanie, którego treść podano poniżej. Rozwiąż to zadanie, a następnie przeanalizuj jego treść oraz Twoje rozwiązanie. Czy treść zadania sformułowano poprawnie pod względem merytorycznym? Jeżeli zauważysz jakiegokolwiek nieścisłości lub błąd opisz na czym polega - najlepsza analiza treści zadania zostanie doceniona nagrodą specjalną.

Treść zadania:

"Przygotowaną cynkową blaszkę o masie 51 g zanurzono w wodnym roztworze $\text{Cu}(\text{NO}_3)_2$, utrzymując odpowiednie pH tego roztworu. Po kilkunastu minutach stwierdzono, że powierzchnia blaszki znajdująca się w roztworze pokryła się metalicznym nalotem z rudawym połyskiem, zaś niebieski klarowny roztwór stracił na swej intensywności barwy i nie stwierdzono w nim wytrącenia żadnego osadu. Następnie blaszkę wyjęto z roztworu, osuszono i ponownie zważono. Jej masa wyniosła 41 g. Analiza opisanych zmian dowodzi, że doświadczeniu zachodzi reakcja opisana równaniem:

Oblicz, ile gramów miedzi wydzielilo się w czasie opisanego doświadczenia. Do obliczeń użyj mas metali zaczerpniętych z układu okresowego z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku. Wynik podaj również z taką dokładnością."

Masy atomowe [g/mol]: Cu - 63,55, Zn - 65,38.

XI Regionalny Konkurs Drużynowy z Chemii dla Szkół Ponadgimnazjalnych FINAŁ

ZADANIE LABORATORYJNE. ANALIZA ŚWIATEŁ DROGOWYCH (36 punktów)

W probówkach ponumerowanych od 1 do 9 znajdują się w losowej kolejności roztwory:

- azotanu(V) kobaltu,
- azotanu(V) niklu,
- chlorku kobaltu,
- chlorku miedzi(II),
- chlorku żelaza(III),
- chromianu potasu,
- kwasu solnego z dodatkiem oranżu metylowego,
- wodorotlenku sodu z dodatkiem czerwieni metylowej,
- wody mineralnej i wodorotlenku sodu z dodatkiem błękitu bromotymolowego.

Korzystając wyłącznie z powyższych roztworów oraz pipetek, płytki Feigla, białej kartki w koszulce foliowej, ręcznika papierowego i wody destylowanej dokonaj analizy otrzymanych próbek.

UWAGA!

W trakcie analizy masz prawo do jednokrotnego skorzystania z roztworu azotanu(V) srebra (o stężeniu 1 %). W tym celu należy zgłosić osobie prowadzącej laboratorium chęć skorzystania z "Jokera na AgNO_3 ". Osoba prowadząca w zamian za oddanie "Jokera" wkropi roztwór AgNO_3 w jedno konkretne i wskazane przez drużynę miejsce - musi ono zawierać już roztwór próbki poddawanej próbie z AgNO_3 .

Na karcie odpowiedzi wpisz numery probówek w których według Ciebie znajdują się poszczególne roztwory. Każdą odpowiedź uzasadnij – jeśli to możliwe zapisz równanie reakcji – jeśli to możliwe w wersji jonowej skróconej.